

Pohjois-Savon pelastustoimen varallaolon ja kompensatiokeinot

Aluepelastuslautakunta keskusteli 27.10.2021 varallaolon kompensatiokeinojen eri vaihtoehtoista sekä kuntien antamista lausunnoista ja linjasi asian jatkovalmistelua seuraavasti: "Vaihtoehtoista mallit 1 ja 2 jätetään pois. Valmistelua jatketaan vaihtoehtojen 3, 4 ja 5 osalta sekä nykyisen mallin jatkokehitysmahdollisuuksia tarkastelemalla."

Pohjois-Savon pelastuslaitos esittää aluepelastuslautakunnalle kompensatiokeinojen käyttöönotosta seuraavasti edellä mainittujen mallien pohjalta:

1) 24/7 päivystäviä pelastusasemia perustetaan yhteensä seitsemän (7): Kiuruvesi, Lapinlahti, Nilsiä, Suonenjoki ja Leppävirta vuorokautisena tavoitevahvuutena 1+3, minimivahvuus 1+1, josta siirrytään työvuoro suunnittelun kautta virka-aikana ympäryskuntiin (vaihtoehto 4 mukaan), ja lisäksi perustetaan 24/7 pelastusasemat Riistavedelle ja Keiteleelle tavoitevahvuudella 0+2, minimivahvuus 0+1 (vaihtoehto 5 mukaan). Paloasemien henkilövahvuutta suunniteltaessa otetaan huomioon ympäryskuntien mahdolliset yleistyöaikaa tekevät resurssit (vaihtoehto 3 ja nykymallin kehittäminen), Tarvittaessa 24/7 paloasemien määrää voidaan lisätä vaihtoehto 5 mukaisesti, mikäli palvelutaso ei toteudu tai riskien tarkastelun myötä.

2) Nykymallia kehitetään siten, että tarjotaan virassa oleville henkilöille mahdollisuutta tehdä yleistyöaikaa, jossa tarvittaessa 30 min. varallaolo. Tämä perustuisi vapaaehtoisuuteen ja omaan sitoumukseen vapaamuotoisen varallaolon ehdoista. Mallilla on 24/7-pelastusasemaverkostoa täydentävä/tukeva rooli. Järjestelyllä saadaan virka-aikaan lisää tekijöitä pieniin kuntiin niillä paikkakunnilla, joissa henkilöstö haluaa tehdä nykyisen kaltaista varallaoloa. Hälytysjärjestelmässä käytetään kaksisuuntaista viestijärjestelmä Secappja, jolla voidaan peruuttaa hälytykset, jos koko hälytysvasteen mukaista resurssia ei tarvita. Hälytysvasteiden ja niiden kiireellisyysluokan avulla voidaan ohjata tehtäville hälytettäviä ryhmiä. Päivystävillä paloasemilla säilyy velvollisuus seurata hälytysvasteiden toteutumista ja osallistua tehtäville.

3) Työsopimussuhteiset (sivutoiminen henkilöstö) jatkavat edelleen omissa hälytysryhmissään nykyisen mallin mukaan. Hälytystoimintaan osallistuminen on vapaaehtoista. Myös sopimuspalokunnat jatkavat toimintaa palokuntasopimuksensa mukaisesti. Tarvittaessa voidaan työsopimussuhteista resurssia tai sopimuspalokuntia nostaa 30 minuutin vapaamuotoiseen varallaoloon hälytysresurssin turvaamiseksi tai valmiuden kohottamisen parametrien mukaisesti, millä tavoin tuetaan 24/7 pelastusasemia ja ympäryskuntien resurssia, ja voidaan varautua myrsky-, metsäpalo- ja muihin suuriin häiriötilanteisiin nykymallin mukaisesti. Erityisesti malli tarjoaa paikkakunnalla asuville mahdollisuuden olla pelastustoiminnassa mukana. Myös työsopimussuhteisten ja sopimuspalokuntien hälyttämisessä käytetään kaksisuuntaista viestijärjestelmää Secappja. Hälytysvasteiden ja niiden kiireellisyysluokan avulla voidaan ohjata tehtäville hälytettäviä ryhmiä.

24.11.2021

Päivystävillä paloasemilla säilyy velvollisuus seurata hälytysvasteiden toteutumista ja osallistua tehtäville.

4) Mikäli viranhaltija/työsopimussuhteinen henkilö hälytetään töihin vapaa-aikanaan, maksetaan työhön saapumisesta 25 € hälytysraha. Varallaolijalle hälytysrahaa ei makseta.

Keiteleen ja Riistaveden pelastusasemien mukaan ottaminen tukee saavutettavuustarkastelua maakunnan itä- ja länsisuunnassa. Keiteleellä on merkittävää teollisuutta ja sen logistisia kuljetuksia ja pelastusasema on varsin pienin kustannuksin muutettavissa 24/7 asemapaikaksi. Keiteleeltä saadaan parannettua toimintavalmiutta myös Vesannon suuntaan. Riistavesi lisää toimintavarmuutta Vehmersalmen, Tuusniemen ja Kaavin suuntaan. Asema on jo ollut 24/7 pelastusasemana. Uusien paloasemien käyttöönoton jälkeen tulee tarkastella toimintavalmiuden ja palvelutasopäätöksen tavoitteiden toteutumista ja kehittää toimintaa tarkoituksenmukaisten henkilöstöresurssien ja hälytysvasteiden avulla toimintaympäristö huomioiden. Tarvittaessa on lisättävä 24/7 paloasemien määrää.

Huolimatta kanteiden suuresta määrästä, osa maakunnan henkilöstöstä, niin virkasuhteisista kuin toimenpidepalkkaisistakin, haluaa edelleen pysyä töissä omalla paikkakunnallaan ja tehdä siellä vapaamuotoista varallaoloa kotoaan käsin. Mahdollistamalla vapaamuotoinen varallaolo 30 minuutin toiminta-aikatavoitteella annetaan tähän mahdollisuus, ja saadaan onnettomuuksien ehkäisyyn työhön virka-aikaan henkilöstöä sekä kouluttamaan ja ohjaamaan työsopimussuhteista henkilöstöä ja palvelemaan kuntalaisia. Tämä antaa mahdollisuuden myös aktiiviseen työsopimus- ja sopimuspaikuntien toimintaan osallistumiseen ja helpottaa 24/7 asemilta ympärys-kuntiin suunnatun virka-ajan valmiuden toteuttamista. Pienten kuntien resurssien saamisessa on kuitenkin jo nyt ollut nähtävissä rekrytointihaasteita, joita taas nykymalli tai sen yksipuolinen kehittäminen lisättynä varallaoloa vastustavien henkilöiden määrällä, ei tuo ratkaisua. Lisäksi rekrytointi- ja resurssiongelmia pieniin kuntiin todennäköisesti kasvavat entisestään kaupungistumisen sekä väestön ikääntymisen myötä. Siksi tarvitaan kattava paloasemaverkosto, jonka työaikamalli on kilpailukykyinen muihin pelastuslaitoksiin nähden, rekrytointi on tuloksellista ja paloasemilla on riittävä määrä henkilöstöä, joka parantaa lähtövalmiutta nykyisyyteen verrattuna ja tukee päätetyn palvelutason saavuttamista.

Esitetystä mallissa toimintavalmiuden rungon muodostavat välittömän lähtövalmiuden 24/7 pelastusasemat riskiruutujen tavoiteaikojen ja -tavoitteiden mukaisesti. Vapaamuotoinen varallaolo on näitä tukeva järjestelmä, jota säilyttämällä tarjotaan mahdollisuuksia olla mukana toiminnassa omalta paikkakunnalta käsin. Malli tukee joustavasti valmiuden kohottamista esimerkiksi pitkien metsäpalovaarojen tai myrskyonnettomuusvaroitusten aikana. Kattava 24/7 asemaverkosto täydennettynä päiväpaloasemilla tarjoaa kehittämisenäkökulmaa myös moniammatillisia yksiköitä sekä tukee niiden ja ensivasteyksiköiden toimintaa ja kouluttamista. Kattava 24/7 paloasemaverkosto tukee myös rekrytointihaasteita ja lisää operatiivisen henkilöstön yhdenmukaisuutta, sekä tarjoaa yhteisen työaikamallin mukaisesti joustavaa henkilöstösuunnittelua ja sijaistuksia.

Kokonaisuus tarvitsee laskennallisesti 16 virkaa lisää vaihtoehto 4:ään verrattuna, jolloin sen kokonaiskustannusvaikutus on noin 2,9 mE. Tarvit-

24.11.2021

tavien lisävirkojen määrä voi olla myös pienempi, mikäli päiväpaloasemille saadaan yleistyöaikaa tekeviä henkilöitä. Henkilömäärän lisäys, ja uusien resurssien tarvitsemat henkilökohtaiset suojavarusteet ja asemapalveluasut (noin 2000 e/ henkilö) otetaan huomioon lisätalousarviossa.

Vaikutusten arviointi

Eesitys

Aluepelastuslautakunta hyväksyy toimintamallin, jossa toimintavalmiuden rungon muodostavat nykyisten viiden 24/7-pelastusaseman lisäksi perustettavat seitsemän edellä mainittua 24/7 välittömän lähtövalmiuden pelastusasemaa, ja jota tukee vapaamuotoinen 30 minuutin varallaolojärjestelmä edellä esitetyllä tavalla. Toimintavalmiuden seurannan ja palvelutasopäätöksen tavoitteiden toteutumisen mukaisesti järjestelmää voidaan tarkastella ja muuttaa. Toiminnan suunnittelu, yleistyöaikaa tekevien henkilöiden kartoittaminen ja lisähenkilöstön rekrytointi voidaan käynnistää välittömästi, siten että uusia 24/7 paloasemia voidaan käynnistää henkilörekrutoinnin onnistumisen ja lisätalousarvion mukaan keväällä 2022.

Liitteet

1 Vaikutus kuntien maksuosuuksiin

Valmistelija

Paavo Tiitta

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 8103

Päätösehdotus

Pelastusjohtaja Jukka Koponen

Aluepelastuslautakunta hyväksyy toimintamallin, jossa toimintavalmiuden rungon muodostavat nykyisten viiden 24/7-pelastusaseman lisäksi perustettavat seitsemän edellä mainittua 24/7 välittömän lähtövalmiuden pelastusasemaa, ja jota tukee vapaamuotoinen 30 minuutin varallaolojärjestelmä edellä esitetyllä tavalla. Toimintavalmiuden seurannan ja palvelutasopäätöksen tavoitteiden toteutumisen mukaisesti järjestelmää voidaan tarkastella ja muuttaa. Toiminnan suunnittelu, yleistyöaikaa tekevien henkilöiden kartoittaminen ja lisähenkilöstön rekrytointi voidaan käynnistää välittömästi, siten että uusia 24/7 paloasemia voidaan käynnistää henkilörekrutoinnin onnistumisen ja lisätalousarvion mukaan keväällä 2022.

Päätös

Keskustelun kuluessa Pohjois-Savon aluepelastuslautakunnan jäsen Joonas Pellikka esitti, että päätösehdotusta ei hyväksytä. Lautakunnan puheenjohtaja Jaakko Kekoni määräsi suoritettavaksi äänestyksen. Äänestyksessä annettiin kahdeksan (8) JAA ääntä (Ryökäs, Lempinen, Kaulamo, Kröger, Raatikainen, Kainulainen, Juvonen, Kekoni) ja yksi (1) EI ääni (Pellikka).

Pohjois-Savon aluepelastuslautakunta hyväksyi pelastusjohtajan päätösehdotuksen.

Pohjois-Savon pelastuslaitos
Pohjois-Savon aluepelastuslautakunta

Pöytäkirja

10/2021 4 (4)

24.11.2021

28 §